ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU
z dnia.....28 maja..... 2020 r.

w sprawie wyznaczenia szlaków udostępnionych dla ruchu pieszego i rowerowego w rezerwacie przyrody „Beka"

Na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55 i 471) zarządza się, co następuje:

§1. Wyznacza się szlaki udostępnione dla ruchu pieszego i rowerowego w rezerwacie „Beka":

1. Szlaki udostępnione dla ruchu pieszego i rowerowego:
   1) szlak nr 1 przebiega drogą na wale przeciwpowodziowym wzdłuż zachodniej granicy rezerwatu, od mostu na Zagórskiej Strudze w kierunku północnym, do drogi Mrzezino – Osłonino (ulicy Morskiej);
   2) szlak nr 2 przebiega wzdłuż północnej granicy rezerwatu: od ulicy Morskiej w kierunku wschodnim - do miejsca, w którym znajduje się parking dla rowerów;
   3) szlaki nr 1 i 2 udostępnione są przez cały rok.

2. Szlaki udostępnione dla ruchu pieszego:
   1) szlak nr 3 przebiega wzdłuż północnej granicy rezerwatu, od miejsca, w którym znajduje się parking dla rowerów, w kierunku wschodnim – do brzegu Zatoki Puckiej;
   2) szlak nr 4 przebiega od drogi na wale przeciwpowodziowym, w kierunku wschodnim, wzdłuż Kanału Beka - w rejon dawnej osady Beka, następnie skręca na północ i biegnie równolegle do brzegu morskiego aż do Kanału Mrzezińskiego; po przejściu przez Kanał Mrzeziński szlak ten łączy się ze szlakiem nr 3;
   3) szlak nr 3 udostępniony jest przez cały rok, szlak nr 4 udostępniony jest od 1 sierpnia do końca lutego.
3. Przebieg szlaków udostępnionych dla ruchu pieszego i rowerowego przedstawia mapa stanowiąca załącznik do zarządzenia.

§3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania[1)].

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku
Radosław Iwiński

[1)] Traci moc zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 14 października 2014 r. w sprawie wyznaczenia szlaków udostępnionych dla ruchu pieszego i rowerowego w rezerwacie przyrody „Beka".

Załącznik do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia ..28 maja..... 2020 r.

Przebieg szlaków udostępnionych dla ruchu pieszego i rowerowego.

Uzasadnienie

Udostępnienie rezerwatu przyrody dla ruchu pieszego i rowerowego, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 55 i poz. 471), następuje po wyznaczeniu szlaku przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Zgodnie z zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Beka" (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2018 r. poz. 2025), celem ochrony w rezerwacie jest „zachowanie ekosystemów części zalewowej niziny nadmorskiej Meandru Kaszubskiego (Pradoliny Redy-Łeby) i przylegającego do niego fragmentu Zatoki Puckiej wraz z ich zasobami przyrodniczymi i procesami kształtującymi ekosystem brzegu w rejonie ujścia rzeki Redy". Rezerwat ma powierzchnię 355,60 ha, z czego około 155 ha zajmuje Zatoka Pucka.

Nagromadzenie wybitnych wartości przyrodniczych w lądowej części rezerwatu i w przylegających do niej wodach Zatoki Puckiej powoduje, że jest to teren unikatowy w skali Polski. Przedmiotami ochrony rezerwatu są:

- populacje bardzo licznej grupy gatunków roślin zagrożonych, rzadkich i chronionych – 86 taksonów; w tym licznych kalcyfitów i halofitów;
- rzadkie i zagrożone zbiorowiska roślinne, w szczególności związane z nadmorskim położeniem rezerwatu;
- 12 siedlisk przyrodniczych[2)], m.in. 1130 Estuaria i 1160 Duże płytkie zatoki;
- liczna grupa lęgowych ptaków związanych ze środowiskiem lądowo-wodnym, w tym siewkowych;
- miejsce masowej koncentracji ptaków w czasie wędrówek wiosennych i jesiennych;
- miejsce koncentracji zimujących ptaków wodnych (wody przybrzeżne Zatoki Puckiej);
- ujściowe odcinki Redy i Zagórskiej Strugi – jako miejsca ważne dla ryb dwuśrodowiskowych;
- specyficzne i dynamiczne procesy brzegowe kształtujące podbrzeże płytkiej zatoki, ujścia rzek oraz brzeg morski;
- krajobraz równiny nadmorskiej.

Wybitne walory przyrodnicze i krajobrazowe rezerwatu powodują, że jest on obiektem zainteresowania licznej grupy osób, nie tylko naukowców i miłośników przyrody, ale także wielu osób traktujących ten teren wyłącznie jako miejsce rekreacji (np. niedzielnych wycieczek całej rodziny). Masowe odwiedzanie rezerwatu, zwłaszcza w sezonie lęgowym, stwarza realne zagrożenie dla jego wartości przyrodniczych, w szczególności dla gniazdujących na „Bece" ptaków. Szlak pieszy (nr 4) przecina tereny lęgowe, a przemieszczający się nim ludzie płoszą ptaki. Zdarza się również, że ludzie odwiedzający rezerwat schodzą ze szlaku i wchodzą na tereny nieudostępnione. Antropopresja jest jedną z przyczyn znikomego sukcesu lęgowego niektórych gatunków ptaków, notowanego w rezerwacie od wielu lat.

W okresie wiosennym 2020 roku, szlaki w rezerwacie zostały zamknięte w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się wirusa Covid-19, gdyż bardzo wiele osób traktowało teren rezerwatu jako miejsce bezpieczne do rekreacji w okresie licznych obostrzeń. Zamknięcie ścieżki dla ruchu pieszego na odcinku wewnątrz rezerwatu wpłynęło na intensywniejsze, niż w ubiegłych latach, wykorzystywanie obszaru słonaw jako żerowiska w okresie wiosennej

[2)] Wskazanych w załączniku I Dyrektywy siedliskowej.

migracji. Brak odwiedzających sprzyjał pojawom licznych stad ptaków siewkowych, jak biegus zmienny (w stadach do 350 osobników), biegus mały, biegus malutki, biegus płaskodzioby, biegus krzywodzioby, łęczak, batalion, kwokacz. Poza nimi pojawiły się liczne kaczkowate: ohary (stado do 45 osobników), cyranki, płaskonosy, świstuny, gęgawy. Spośród innych gatunków obserwowano: żurawie (do 50 osobników) i czaple białe. Ograniczony ruch odwiedzających sprzyjał też tokom, a w konsekwencji lęgom ptaków. Już w maju 2020 r. zauważony został zwiększony sukces lęgowy gęgaw, a na podstawie bieżących obserwacji prognozowany jest większy, niż w ubiegłych latach, sukces lęgowy czajek. Mniejszy ruch turystyczny wewnątrz rezerwatu może przyczynić się też do ograniczenia presji drapieżników na lęgowe populacje ptaków, gdyż nie są one płoszone ze stanowisk gniazdowych, a zatem rzadziej je opuszczają i narażają na stratę z powodu drapieżnictwa. W oparciu o powyższe dane podjęto decyzję o udostępnieniu szlaku przebiegającego w centrum rezerwatu wyłącznie poza okresem lęgowym.

W rezerwacie wyznaczono szlaki udostępnione dla ruchu pieszego oraz takie, którymi można przemieszczać się zarówno pieszo, jak i na rowerze. Dla ułatwienia lokalizacji poszczególnych szlaków, przy ich opisie oraz na mapie nadano im numery od 1 do 4.

Szlaki wyznaczone w rezerwacie „Beka" zostały ujęte w projekcie „Zrównoważona turystyka dla rezerwatu przyrody Beka" realizowanym przez Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków oraz Fundację Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego. W ramach projektu, przy szlaku pieszym przebiegającym wzdłuż kanału Beka, a następnie w kierunku północnym - do kanału Mrzezińskiego (szlaku nr 4), zostaną wybudowane płotki ukierunkowujące ruch turystyczny, tablice edukacyjne oraz niskie platformy, z których będzie można obserwować m.in. słonawy. Przy północnej granicy rezerwatu zostanie wybudowana wieża obserwacyjna wyposażona w elementy informacyjne (budowa została zaplanowana na jesień 2020 r.). W miejscu lokalizacji wieży już obecnie został wybudowany parking dla rowerów. Infrastruktura ta ukierunkuje ruch turystyczny oraz umożliwi bardziej świadome odwiedzanie rezerwatu, jednak nie rozwiąże całkowicie problemu płoszenia ptaków na lęgowiskach zlokalizowanych w centralnej części rezerwatu. Dla ograniczenia tego zagrożenia „szlak wewnętrzny" (nr 4) będzie udostępniony dla zwiedzających w okresie od 1 sierpnia do końca lutego, czyli poza terminem najbardziej istotnym dla ptaków zakładających gniazda na otwartych terenach „Beki". Pozostałe szlaki będą udostępnione przez cały rok.

Przygotowała D. Siemion